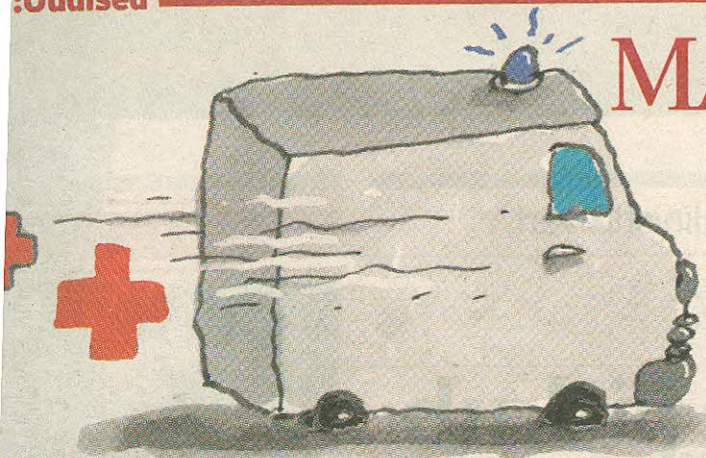

:Uudised

MAA-APTEEGID HINGUSELE

Ravimiseaduse eelnõu
unustab maainimesed

Korterid: tuhanded seadusvastased
tehingud Tallinnas jäävad karistuseeta LK 6-7

KALEV: UUS KOMMI-
VABRIKANT ALUSTAB
KOONDAMISTEGA LK 13

:Kultuur

Balletisaal
täitub üle
pika aja järele
lastega LK 15

Lumivalgeke (Eve Andre)
ja prints (Vladimir
Arhangelski)

Eesti Päevaleht

NELJAPÄEV
31. jaanuar
2008

HIND EESTIS 16 KROONI • VÄLISMAAL 2 EUR
TELEFON 680 4400 • NR 25

www.epl.ee

Arvamus 2

Uudised 4

Majandus

“Lumivalgeke” – lastel nüüd päris oma ballett

FOTOD: TERJE LEPP

Reportaaž

Tui Hirv
muusikatoimetaja

Homme esietendub Estonias lasteballett “Lumivalgeke ja 7 põialpoissi”. See on suursündmus, mida Tiit Härm on oodanud alates menuballetist “Dr. Aibolit”.

Lastele suunatud tantsutükke pole Estonias kaua tehtud ja “Pähklipureja” on kavas vaid jõulude ajal. 2004. aastal Ungari riigiooperis esietendunud “Lumivalgeke ja 7 põialpoissi” sündis kolme ungari kunstniku, koreograaf Gyula Harangozó, stsenograaf Kentauri ja helilooja Tibor Kocsáki koostöös.

Teisipäeva õhtul mängiti tükk esimest korda otsast lõpuni läbi. Maja on esietenduse eelsetest askeldustest tulvil. Luuad seisavad nurgas, lavale kantakse suur pliit, uhke maalitud loss võttis kuju mägede ja metsa taustal, mis nagu kiuste viisid mõtted Transilvaania maastikule.

Kontrast tööde asjalikkuse ja kõrgtehnoloogilisuse ning arhailisuse vahel laval on kummastav. Et tulemus mõjuks loomingu- ja spontaansena, peab laitmatult töötama tohutu masinavärk. “Sõitke trepiga sisse, palun,” ütleb saalist üle raadiosaatja etenduse juht Jüri Kruus. Toimuvale on refrääniks põrandalapiga tädi, sest mõned vanad töövõtted pidavat ikkagi paremini toimima kui uued.

Stiiliks neoklassika

Dekoratsioone hakati maalima juba suvel. Muusikateatris on lavastuste ettevalmistamise aeg pikem kui sõnateatris. “Ressursse kulub rohkem juba seepärast, et kui mõne näidendi saab tuua lavale ka viie osatäitjaga, siis meil on koor või kordeballett:

Teisipäeva õhtul mängiti tükk esimest korda otsast lõpuni läbi.

–1– Kaja Kreitzberg kurjaks võõrasemaks ümber kehastumas –2– Põialpoisi kostüümi saab selga ka tantsija Sergei Fedossjev. –3– Veel üks põialpoiss

“Lumivalgeke”

reograaf Marina Kesler: “Meil pole varem olnud nii rekvisiidirohket balletilavastust. Töö rekvisiidiga, kiire reageerimine täpselt muusikas oli tantsijatele omaette kool. Muinasjutt ei saa olla väga modernne. Siingi tantsitakse varvaskingades, aga

lastele heaks esimeseks kokkupuuteks teatriga. Harangozó on lavastuse teinud parasjagu tiheda, et laste tähelepanu ei hajuks. Talle on oluline, et balletis saaks lisaks tantsutehnika demonstreerimisele ka näidelda. Lavastuses on ohtralt tihedaid ja len-

hommie esietendub Estonias lasteballett "Lumivalgeke ja 7 põialpoissi". See on suursündmus, mida Tiit Härm on oodanud alates menuballetist "Dr. Aibolit".

Lastele suunatud tantsutükke pole Estonias kaua tehtud ja "Pähklipureja" on kavas vaid jõulude ajal. 2004. aastal Ungari riigiooperis esietendunud "Lumivalgeke ja 7 põialpoissi" sündis kolme ungari kunstniku, koreograaf Gyula Harangozó, stsenograaf Kentaury ja helilooja Tibor Kocsáki koostöös.

Teisipäeva õhtul mängiti tükki esimest korda otsast lõpuni läbi. Maja on esietenduse eelsetest askeldustest tulvil. Luuad seisavad nurgas, lavale kantakse suur pliit, uhke maalitud loss võttis kuju mägede ja metsa taustal, mis nagu kiuste viisid mõtted Transilvaania maastikule.

Kontrast tööde asjalikkuse ja kõrgtehnoloogilisuse ning arhailisuse vahel laval on kummastav. Et tulemus mõjuks loomingulise ja spontaansena, peab laitmatult töötama tohutu masinavärk. "Sõitke trepiga sisse, palun," ütleb saalist üle raadisaatja etenduse juht Jüri Kruus. Toimuvale on refrääniks põrandalapiga tädi, sest mõned vanad töövõttes pidavat ikkagi paremini toimima kui uued.

Stiiliks neoklassika

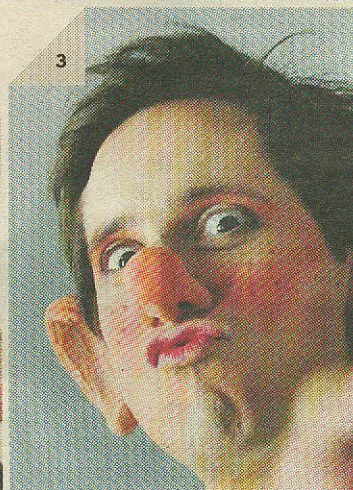
Dekoratsioonid hakati maalima juba suvel. Muusikateatris on lavastuste ettevalmistamise aeg pikem kui sõnateatris. "Ressursid kulub rohkem juba seepärast, et kui mõne näidendi saab tuua lavale ka viie osatäitjaga, siis meil on koor või kordeballett:

Teisipäeva õhtul mängiti tükki esimest korda otsast lõpuni läbi.

kui nendel on mitu ülesastumist eri rõivastuses, võib ühes etenduses olla 200 kostüümi," selgitab rahvusoperi nõunik Eero Raun.

Tänu sügavamale lavale saab võlumaailm komplekssem. Ruumilisuse annab dekoratsioonide valguskunstnik. Eri valgusrežiime on etenduse jooksul kümneid. Siinsed dekoratsioonid ja kostüümid on valmistatud ungarlaste jooniste järgi ja kohandatud meie teatri väiksemale lavale. Ka grimmi ei tehtud nii intensiivset kui originaallavastuses, sest distants publikuga on väiksem ja mulje peab jääma loomulik.

Saginat jälgib ka Estonia ko-

–1– Kaja Kreitzberg kurjaks võõrasemaks ümber kehastumas –2– Põialpoisi kostüümi saab selga ka tantsija Sergei Fedossjev. –3– Veel üks põialpoiss

"Lumivalgeke"

•• Koreograaf ja lavastaja: Gyula Harangozó (Viini riigiooper), helilooja: Tibor Kocsák (Ungari)
 •• Lumivalgeke: Eve Andre või Heidi Kopti; Võõrasema: Kaja Kreitzberg või Urve-Ly Voogand; Prints: Vladimir Arhangelski, Genoa Germanovich, Artjom Makasov ja Aleksandr Prigorovski
 •• Esietendus on 1. veebruaril Estonias

reograaf Marina Kesler: "Meil pole varem olnud nii rekvisiidirohket balletilavastust. Töö rekvisiidiga, kiire reageerimine täpselt muusikas oli tantsijatele omaette kool. Muinasjutt ei saa olla väga modernne. Siingi tantsitakse varvaskingades, aga mõned detailid, breiktantsust või kabareest tuttavad võtted, teevad stiilist neoklassika. Karmi tööharjumusega vene kool, mida Tallinnaski õpetatakse, on Euroopas väga hinnas."

Lumivalgekesse rollis on Eve Andre või Heidi Kopti. Võõrasemal on kaks osatäitjat: Kaja Kreitzberg või Urve-Ly Voogand, nõida kehastab aga meestantsija: Anatoli Arhangelski või Vitali Nikolajev. Kõige keerulisem partii on Ninatargal, kes peab valdama nii balletitehnikat kui ka akrobaatikatrikke. Teda tantsib Daniel Kirspuu või "kadunud poeg" Sergei Upkin, kes pärast kaht aastat Berliini riiklikus balletis on koduteatris tagasi. "Lumivalgeke ja 7 põialpoissi" on

lastele heaks esimeseks kokku puuteks teatriga. Harangozó on lavastuse teinud parasjagu tiheda, et laste tähelepanu ei hajuks. Talle on oluline, et balletis saaks lisaks tantsutehnika demonstreerimisele ka näidelda. Lavastuses on ohtralt tihedaid ja lennukaid grupistseene.

Joonistab konfliktid välja

Et koreograaf leiab endale helilooja, kes tema juhiste järgi balletile muusika kirjutab, on suur õnn. Nii saavad kunstilised taotlused kõige paremini realiseeruda ja seda on ka tunda. On omaette kunst jagada muinasjutt soolodeks, ansambliteks ja massistseenideks ning säilitada narratiiv ilma tekstita. Tegelaste ilmumise järjekord on Harangozó kohati teine kui raamatus, et konfliktid paremini välja joonistuksid.

Harangozó on kombeks viimse detailini läbi lavastada kõik, millele ta oma nime alla kirjutab. ●